

Time Duration: 3 Hours

Total Marks: 80

Marks

- N.B.**
- 1 All questions are compulsory.**
 - 2 Each question carries equal (20) marks**
 - 3 Draw neat diagrams wherever necessary**

Q.1 Answer any two of the following: 20

- A Explain the importance of infrastructure in economic development of Maharashtra.
- B Write a detail note on sources of energy in Maharashtra.
- C Discuss the education facilities of Maharashtra.

Q.2 Answer any two of the following: 20

- A Explain the role of state finance commission of Maharashtra.
- B Explain the developmental and non-developmental expenditure of Maharashtra government.
- C Discuss the sources of non-tax revenue of Maharashtra government.

Q.3 Answer any two of the following: 20

- A Explain the nature of regional imbalance in Maharashtra.
- B Elaborate the causes of regional imbalance in Maharashtra.
- C Discuss the measures taken by Maharashtra government for regional development.

Q.4 Answer any two of the following: 20

- A Explain the concept and importance of human development in Maharashtra.
- B Explain the problems of weaker sections of Maharashtra.
- C Write a detail note on women empowerment in Maharashtra.

वेळ: 3 तास

(एकूण गुण: 80)

गुण

- NB.** १- सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२- प्रत्येक प्रश्नाला 20 गुण असतात.
३- आवश्यक तेथे व्यवस्थित आकृती काढा.

Q.1 खालीलपैकी कोणत्याही दोनचे उत्तर द्या **20**

- A** महाराष्ट्राच्या आर्थिक विकासात पायाभूत सुविधांचे महत्त्व स्पष्ट करा.
B महाराष्ट्रातील उर्जा स्रोतांची तपशीलवार नोंद लिहा.
C महाराष्ट्रातील शैक्षणिक सुविधांची चर्चा करा.

Q.2 खालीलपैकी कोणत्याही दोनचे उत्तर द्या **20**

- A** महाराष्ट्र राज्य वित्त आयोगाची भूमिका स्पष्ट करा.
B महाराष्ट्र शासनाच्या विकासात्मक व अविकासी खर्चाचे स्पष्टीकरण द्या.
C महाराष्ट्र सरकारच्या गैर-कर महसुलाच्या स्रोतांची चर्चा करा.

Q.3 खालीलपैकी कोणत्याही दोनचे उत्तर द्या **20**

- A** महाराष्ट्रातील प्रादेशिक असमतोलाचे स्वरूप स्पष्ट करा.
B महाराष्ट्रातील प्रादेशिक असमतोलाची कारणे स्पष्ट करा.
C प्रादेशिक विकासासाठी महाराष्ट्र सरकारने केलेल्या उपाययोजनांची चर्चा करा.

Q.4 खालीलपैकी कोणत्याही दोनचे उत्तर द्या **20**

- A** महाराष्ट्रातील मानवी विकासाची संकल्पना आणि महत्त्व स्पष्ट करा.
B महाराष्ट्रातील दुर्बल घटकांच्या समस्या समजावून सांगा.
C महाराष्ट्रातील महिला सक्षमीकरणावर तपशीलवार नोंद लिहा.
